

Prehľad právnych predpisov k ochrane drevín

- Zákon Národnej rady Slovenskej republiky o ochrane prírody a krajiny č.543/2002 Z.z.,
- Vyhláška MŽP SR č. 24/2003 ktorou sa vykonáva zákon č.543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny.

Ø Ciele ochrany drevín:

- Ochrana drevín je činnosť zameraná na udržanie ich ekologických a estetických funkcií v prírode a krajine a v urbánnom priestore a na predchádzanie ich neodvodenému výrubu (§ 17 ods. 1 vykonávacej vyhlášky).
- Prvoradým cieľom ochrany drevín je ich nepretržité udržiavanie v dobrom kondičnom a zdravotnom stave tak, aby mohli plniť funkcie podľa svojho umiestnenia vo voľnej krajine, alebo v sídlach podľa zvoleného funkčného typu. Uvedený stav sa dosahuje neustálym udržiavaním drevín alebo ich včasným a odborným ošetrením. **Výruby drevín sa uplatňujú len vo výnimočných a odôvodnených prípadoch.** Ich realizácia je finálnym, a teda už nemeniteľným riešením v procese starostlivosti a ochrany drevín.

Ø Zákazy na úseku ochrany drevín:

- Drevinu možno poškodiť aj neodborným zásahom pri ošetrovaní alebo pri bežnej údržbe, ktorou je napríklad aj pomerne častý rez vetiev (výchovný, bezpečnostný, zdravotný, tvarovací alebo presvetľovací).
- Ošetrovanie drevín by malo byť vykonávané odborne spôsobilými fyzickými alebo právnickými osobami.

Ø Povinnosti vlastníkov (správcov, nájomcov) pozemkov s výskytom drevín:

- Vlastník (správca, nájomca) pozemku, na ktorom sa nachádza drevina, je povinný sa o ňu starať, najmä ju ošetrovať a udržiavať (§47 ods. 2 zákon č.543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny).

Ø Výrub drevín:

- Súhlas na výrub dreviny vydáva obec v súlade s § 47 a § 48 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny, a to formou rozhodnutia a na jeho vydanie sa vzťahuje zákon č. 71/1967 Z. z. o správnom konaní v znení neskorších predpisov.
 - Žiadosť o vydanie súhlasu na výrub dreviny obsahuje tieto náležitosti (§17 ods. 7 vykonávacej vyhlášky):
- meno, priezvisko a trvalý pobyt alebo názov alebo obchodné meno, sídlo alebo miesto podnikania žiadateľa,
 - katastrálne územie, parcelné číslo a druh pozemku, na ktorom drevina rastie, a kópiu katastrálnej mapy alebo iný doklad umožňujúci identifikáciu dreviny v teréne,

- súhlas vlastníka, správcu, prípadne nájomcu (ak mu takéto oprávnenie vyplýva z nájomnej zmluvy) pozemku, na ktorom drevina rastie, ak žiadateľ nie je jeho vlastníkom (správcom nájmomcom),
- špecifikáciu dreveniny, ktorá sa ma vyrúbať, najmä druh, počet, zdravotný stav, obvod kmeňa meraný vo výške 130 cm nad zemou alebo tesne pod miestom jeho rozkonárenia, ak túto výšku nedosahuje, alebo výmeru krovitého porastu,
- odôvodnenie žiadosti.

- Správne poplatky:

1. fyzická osoba
200,- Sk

2. právnická osoba alebo fyzická osoba oprávnená na podnikanie, ktorej predmet činnosti súvisí s podanou žiadosťou
2 000,- Sk

Správne poplatky vyberané obcami na úseku ochrany prírody a krajiny sa platia podľa § 7 ods. 2 zákona č. 145/1995 Z. z. o správnych poplatkoch v znení neskorších predpisov prevodom z účtu v banke, poštovým poukazom na účet obce alebo v hotovosti do pokladnice obce. Vybrané správne poplatky sú podľa § 17 ods. 1 cit. zákona príjmom rozpočtu obce, ktorá takýto úkon vykonáva.

- Pri vydávaní súhlasu na výrub dreveniny podľa § 47 ods. 2 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov orgán ochrany prírody (obec) prihliada na:

- druh a zdravotný stav dreveniny,
- funkciu a význam dreveniny pre životné prostredie,
- to, aby sa výrub dreveniny uskutočnil najmä v období vegetačného pokoja (**obdobie vegetačného pokoja je určené od 1. októbra do 31. marca** v súlade s § 17 ods. 9 vykonávacej vyhlášky).

- Odôvodneným prípadom na vydanie súhlasu na výrub dreveniny je podľa § 17 ods. 10 vykonávacej vyhlášky najmä preukázanie:

- zlého zdravotného stavu dreveniny, z ktorého hľadiska má drevina malú pravdepodobnosť prežitia,
- nevhodných hygienických podmienok v bytových a nebytových priestoroch,
- narušenie stability stavby koreňovým systémom dreveniny.

Ø Výrub drevín, na ktorý sa nevyžaduje súhlas orgánu ochrany prírody (obce):

- Na stromy s obvodom kmeňa do 40 cm, meraným vo výške 130 cm nad zemou a krovité porasty s výmerou do 10 m².
- Pri obnove produkčných ovocných drevín, ak sa výsadba nových ovocných drevín uskutoční do šiestich mesiacov odo dňa výrubu (ten, kto z tohto dôvodu dreveninu vyrúbal, je povinný túto skutočnosť písomne oznámiť a zároveň preukázať splnenie podmienok na výrub drevín orgánu ochrany prírody /obci/ najneskôr do piatich dní od uskutočnenia výrubu podľa § 47 ods. 6 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov).

- Pri bezprostrednom ohrození zdravia alebo života človeka, alebo značnej škody na majetku (ten, kto z tohto dôvodu drevinu vyrúbal, je povinný túto skutočnosť písomne oznámiť a zároveň preukázať splnenie podmienok na výrub drevín orgánu ochranu prírody /obci/ najneskôr do piatich dní od uskutočnenia výrubu podľa § 47 ods. 6 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov). Pod bezprostredným ohrozením zdravia alebo života človeka alebo značnej škody na majetku sa rozumie taký stav bezprostredného ohrozenia, ktorý je vyvolaný najmä nepredvídateľnou alebo neodvrátiteľnou udalosťou nezávislou od ľudskej vôle, s ktorou sa spájajú následky týkajúce sa ohrozenia zdravia alebo života človeka alebo vzniku značnej škody na majetku – úder blesku, povodeň, zemetrasenie, smršť, zosuv pôdy a eróziu, suché odumreté stromy nachádzajúce sa na miestach, kde môžu ohroziť zdravie alebo život človeka alebo spôsobiť značnú škodu na majetku.
- Ak oprávnenie alebo povinnosť výrubu vyplýva z osobitných predpisov napríklad:
 - Zákon č. 135/1961 Z. z. o pozemných komunikáciách v znení neskorších predpisov.
 - Zákon NR SR č. 164/1996 Z. z. o dráhach a o zmene zákona č. 455/1991 Z. z. o živnostenskom podnikaní v znení neskorších predpisov.
 - Zákon č. 70/1998 Z. z. o energetike a o zmene zákona č. 455/1991 Z. z. o živnostenskom podnikaní v znení neskorších predpisov.
 - Zákon č. 143/1998 Z. z. o civilnom letectve a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
 - Zákon č. 195/2000 Z. z. o telekomunikáciách v znení zákona č. 308/2000 Z. z..
 - Zákon č. 184/2002 Z. z. o vodách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 243/2003 Z. z..

Ø Protiprávne konanie a štátny dozor:

- Obce nie sú podľa § 69 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov oprávnené prejednávať priestupky a protiprávne konania právnických osôb a fyzických osôb oprávnených na podnikanie vo veciach, v ktorých vykonávajú štátnu správu v rozsahu ustanovenom týmto zákonom. To znamená, že priestupky a iné správne delikty podľa tohto zákona môžu prejednávať len okresné úrady a Slovenská inšpekcia životného prostredia – Inšpektoráty životného prostredia, odbory inšpekcie ochrany prírody a krajiny, a to aj vo veciach, v ktorých rozhodovala obec.
- Obec môže vykonávať podľa § 71 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov štátny dozor vo veciach v ktorých rozhoduje, t. j. vykonávať štátny dozor nad dodržiavaním ustanovení tohto zákona a všeobecne záväzných právnych predpisov vydaných na jeho vykonávanie, ktoré sa týkajú jej prenesenej pôsobnosti na úseku ochrany prírody a krajiny, ako aj nad dodržiavaním ňou vydaných rozhodnutí.
- Správneho deliktu podľa zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov sa dopustí ten, kto podľa § 90 ods. 1 písm. a), d), f), g), l), m) ods. 2 písm. b), f), ods. 3 písm. b), m), n), o), p), vykonáva činnosť uvedenú v § 12 písm. c) bez súhlasu príslušného orgánu ochrany prírody:

- porušuje podmienky vykonávania činnosti určené v rozhodnutí o súhlase podľa § 82 ods. 12,
- neoznámí výrub dreviny (§ 47 ods. 6),
- nesplní povinnosť uloženú orgánom ochrany prírody podľa § 47 ods. 2,
- nesplní povinnosť podľa § 47 ods. 2 a 7,
- uvedie nesprávne údaje v žiadosti o vydanie rozhodnutia,
- poškodzuje dreviny (§47 ods. 1 a § 49 ods. 2),
- nesplní povinnosti uložené orgánom ochrany prírody v súhlase na výrub dreviny (§ 48 ods. 1 a § 49 ods. 3),
- ničí dreviny (§ 47 ods. 1 a § 49 ods. 2),
- vyrúbe, objedná výrub alebo dá pokyn na výrub dreviny (§ 47 ods. 3) alebo chráneného stromu (§49 ods. 3) alebo ho ošetrí (§ 49 ods. 3) bez súhlasu orgánu ochrany prírody,
- koná v rozpore s podmienkami pozastavenia, obmedzenia alebo zákazu podľa § 47 ods. 7 písm. a) a b),
- neobnoví produkčné ovocné dreviny v stanovenej lehote (§ 47 ods. 4 písm. b)),
- nepreukáže oprávnenie na výrub súhlasom na výrub (§ 47 ods. 8) a pôvod prepravovaného dreva (§ 47 ods. 9).

Ø Spolupráca obcí a organizácie ochrany prírody:

- Obciam sa odporúča vyžiadať si stanovisko organizácie ochrany prírody najmä k súhlasu (alebo k stanoveniu podmienok výrubu):
 - plošne rozsiahlych výrubov drevín, výrubov početnejších skupín stromov alebo stromoradií (s dôrazom na brehové porasty a sprievodnú vegetáciu vodných tokov a cestných komunikácií) alebo významných jedincov stromov, rastúcich na území mimo zastavané územie obce,
 - na umiestňovanie výsadby drevín a ich druhové zloženie za hranicami zastavaného územia obce mimo ovocného sadu, vinice, chmeľnice a záhrady,
 - k rozhodnutiu podľa § 47 ods. 2 druhá veta zákona o ochrane prírody a krajiny.
- Organizáciou ochrany prírody vo veciach ochrany drevín je Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky so sídlom v Banskej Bystrici (ŠOP SR).